

בני השכונה החילונית רמת-הנשיא בבתיים מביטים בגעגועים לעבר שטח המריבה (למטה): מרחב מישחקים בשטח שבין שכונתם והשכונה הדתית קריית-באבוב

דרדסים

נגד דתיים

● רונת, בת 10: "כשאנחנו חוזרים מבית-הספר, הילדים הדתיים מסתכלים עלינו במבטים מזוירים, כאילו אנחנו יצורים משונים. לפעמים הם מקללים אותנו: גויים, כלבים, חילונים בטלנים. ואנחנו שותקים. מה נגיד להם? אם נענה, הם יורקו עלינו אבנים. לפעמים הם ישר זורקים אבנים. למה? כי הם רוצים שנלבש חצאיות."
● מירי, בת 10: "הם לא רוצים אותנו. הם חושבים שאנחנו לא כמוהם. לי הם לא מפריעים. אז למה אני מפריעה להם?"
● חיה, בת 11: "הרי אנחנו אותו דבר כמו שהם. לא צריך לריב. שיתנו לנו לעבור אצלם בשקט ולשחק בגינה שלהם. כי אין לנו מקום מישחקים אחר. למה הם תמיד מציקים לנו? הרי כולנו בני-אדם!"
● עמוס, בן 11: "הם פצעו את הכלכה שלי. כנראה שנאו אותה. אני לא מכין למה. אולי בגלל זה שהיא לא דתית."

ביקני בשבת

קירות חרדי-אחרים כנייה של ורדה לביא מקושטים בפיגוריות וברובים. הבית רווי באווירת-קרב. לביא רוצה לצאת למילחמת-חורמה בניסיונות ההתפשטות של החרדים. לצורך זה היא חמושה בעצומה, שעליה חתומים 600 מתושבי רחוב כ"ט בנובמבר, ובה הם מבקשים מראשי העירייה לבנות גינת-משחקים בשטח המפורז. מאז 1978 יש לה הכטחות של העירייה להקמת הגינה, וגם מיטען עצום של מרירות. "בעלי דתי ואני חילוני. אנחנו מצאנו דרך לגשר על הפערים. אבל בחוץ, האווירה מתוחה. ברחוב השומר בכניית-המיוזג בין דתיים לחילוניים לא הצלחתי. וגרם להרג-אדם. בכביש רמות מתעופפות אבנים. למה שאני אהפוך לשפונג'יות נוסף?"
"לאט-לאט התושבים החילוניים יתחילו לברוח מכאן. כבר עכשיו מוצעות למכירה חמש דירות בשני בתיים. אנשים לא רוצים לחיות בתוך סיר-לחץ."
אהוד קינמון, ראש עיריית בתיים: "זו סערה בכוס-מים. קריית-באבוב רכשה את הזכויות על אותו שטח הפקר, והיא זו שתחליט מה ייבנה שם. אלימות? אין דבר כזה: גם אם אשה בכגרים חושפנית תעבור בשכונה ביום שבת, גם אם לא יפגעו בה. לא קורה שם כלום, ואני מקווה שימשיך לקרות לאי-כלום."

המצמיחות סכנינים ועישבי-בר שוטים עכשו מבקשים תושבי קריית-באבוב להרחיב את שכונתם ולבנות בתי-מגורים בשטח המפורז. דיירי רחוב כ"ט בנובמבר נועקים. "אל תניחו לקריית-באבוב לנשק ולחבק אותנו!" הם מבקשים. "זהו חיבוך-דוב. גם כך קשה עלינו הקירבה. היפכו את גבעות-החול לגינת-מישחקים וילדינו, וגם יישמר הסטטוס-קוו המקודש".

ורדה לביא, יו"ר ועד שכונת החילונית: "עכשיו שורר בינינו לכינים שקט יחסי. לומר: הם זורקים אבנים פעם התפרצו למסיבת ליל-שבת והתריזו מים לכל עבר. אנחנו שותקים. בולעים ושותקים. ואם כך עכשיו, מה יקרה כאשר בתיהם ייגעו בבתינו?"
ללבוש חצאיות!
לדי הרחוב החילוני וכלביהם הם הסובלים העיקריים מהאלימות האבובית. את עיקר-הרדת למדו בדרך הקשה, וכבר יש להם דיעות מגובשות על דת ומדינה ודרישות.

פירקו את המחנה וכעיקבות זאת התפתחה מריבה בין ילדי שלנו וילדי הדתיים שכללה ידוי אבנים, ולעיתים אפילו ראשים ובידרים." ארבע נשים מרחוב כ"ט בנובמבר בבתיים, שילדיהן טעמו מהאלימות החרדית של קריית-באבוב הסמוכה, תיערו בכתב את המיקרים ההם, והפקירו את העדויות בידי ועד השכונה.

בולעים ושותקים

לפני 12 שנים נבנת רחוב כ"ט בנובמבר למען זוגות צעירים. הרחוב נראה כמו כל רחוב ישראלי אחר. ילדים ונשים לבושים באימוניות, גברים מתרוצצים בין מיגרש-החניה, הבית ופחיה-האשפה השכונתיים. בחיותו, כמרחק של כרליס-גריה, נמצאת קריית-באבוב החרדית, הגראית כמו בני-ברק וזוטא: ילדים מקורוליי פיאורתי, נשים יפות-שבישים, בחורים מצוינים מתרוצצים בסמוך לשיטה. ובין שני העולמות מפריד שטח הפקר. כמה גבעות-חול בתיים, קהל מעבר לי, יהודי וערבי, ולנתינה פיתאום יש משמעות, וזה גורם לסיפוק רב.

עדות ראשונה: "המיקרה קרה בסתיו. ילדינו שיחקו ופיתאום התחילו לילי הדתיים וילדי החילוניים להתוכח כיניהם ולריב. ואז ילדי הדתיים זרקו אבן גדולה מאוד והיא פגעה בראשו של בני ופתחה לו את הראש בצורה רצינית מאוד. היינו בטיפול בבית-חולים וולפסון."
ערות שניה: "היתה לנו כלבה, והיא נהגה לרוץ ברשא של השכונה שלהם, ואז הדתיים, כמיוחד הילדים, היו זורקים עליה אבנים. מכיוון שהילדים שלנו ריחמו על הכלבה ניסו להחביא אותה. האבנים פגעו בה. בהחרי המיקרים פגעה אבן ליד העין של הבת שלי. בדרך נס לא קרה משהו רציני. גם המבוגרים זרקו אבנים על הכלבה."
ערות שלישית: "לפני זמן-קצר בני לשחק בחצר-הבית הפנימית. לפתע התעופפה אבן גדולה שנוקדה עליי ילדות קריית-באבוב, ופגעה קשות באוזנו. מייד פנית ליישבה. ילדי הקריה הלכו אחריי בשירים ולעגו."
ערות רביעית: "כמשך השקט אירגן הבן שלי בניה עיל: במשך הקיץ החרדי הגובל בבתיים שלנו. ילדי הדתיים

● אתה הרגשת שאתה צריך להוכיח את עצמך יותר?
בהתחלת הדרך בעיות המישחק שלי נבעו מכך שהייתי מראה את ה-עבודה שלי יותר מדי, הייתי משחק במקום להיות. היה לי נוח יותר להסי-תרו מאחורי דמויות, מאחורי תפקידים אופי, מאשר להביא את האישיות שלי לרמות.
זה לקח לי זמן עד שנעשיתי יותר פתוח. עשיתי תפקידים טובים, קיבלתי ביקורות טובות, אבל כדי להיות נועז צריך להתעסק עם עצמך, לחשוף את עצמך. וכאילו מה שיש לי לומר ה-חלתי להכניס דרך הדמויות, ולזה אני קורא דרדסים. זה הכל יחד, אחר מג-רה את השני ומפתח. אני מגרה את הר-מות והדמות מגרה אותי, וכך זה ביום-יום. אני יותר פתוח להביע את דעתי בכל מיני נושאים. גם בנושאים פוליטיים.

● אתה איש פוליטי?
אני איש פוליטי לא במונח המיפלגתי. אני איש פוליטי במונח האנושי, כי כל דבר היום קשור לפולי-טיקה.
● אבל האמנות יותר חשובה?
גם האמנות היום היא חלק מה-פוליטיקה. אני מתכוון לבעיות מוסר, חברה, בעיות האדם, בשבילי גם זה פר-ליטיקה. אבל הראש שלי לא כעניין פוליטי, שיש לי אידיאולוגיה שאני פועל לפיה. מה שמפעיל אותי זה המצ-פון, המוסר, האהבת החיים והאדם. כמו-כן שיוצא מזה שאני נלחם על שיוויון ודמוקרטיה וצדק סוציאלי, וזה קשור ל-אהבת-החיים. זה להתעסק עם עצמנו כבני-אדם ולא להתעסק בשאלה מי צורך מי סבל יותר, אלא כמה עושים עם החיים.

● מה התפקיד שאתה חולם עליו במישחק?
כשלב הזה — לא חשוב.
● יש כאלה שחולמים על ארתור.
הכל הולך כפרופורציות, ולא בחל-ד מוד-שוא. אני חושב שאני יכול להת-מוד עם תפקידים כאלה. יש לי כלים וחוכמה שאותו זה אני יכול לה-שיל לכל תפקיד, גם במחזה מקורי, שהוא לא פחות חשוב משקספיר.

כברבים המקוריים שעושים בחיפה אתה מרגיש יותר מעורב בבעיות הר-קיום שלך כאן בארץ, ואז אם יש לי מה לומר, זה יוצא שם. מחזה כמו מילחמת טרויה לא תהיה, שעשינו לפני שני-תים בחיפה ושיוחקו בו גיבורי-מלח-מה שחוזר ונלחם למען השלום — מחזה כזה, גם אם הוא קלאסי ויש, יש לי מה להגיד בו.
אז המחזה מתכנס לגודו. זה מחזה

"אני לא מסכים עם הכיבוש של הגדה ובכלל, לכבוש עם אחר ולדא עם אחר — אני נגד זה"

על מוות, שמראה כמה אנחנו קטנים בחיים האלה, וזה כלי-כך ריבר אליי — אנחנו פשוט מעבידים את המון ומד-כיב. למה — לישועה? למשקל? זה דיבר אליי והיה לי כוח-קל. עשינו את המחזה הזה בחודש, והכל זרם לנו בקלות.
לכן אומר שמישחק זה תענוג כשאתה מבין עניין, מביש את עצמך ואת החיים ואת בעיות הקיום שלך. ואם זה מתבטא באמנות, זה פשוט כף.
● אתה אוהב את זה?
כן. זה מה שאני הכי אוהב לעשות, זה גם הובי וגם מיקצוע. במיוחד כש-אתה מתחיל לקבל פירבך מהקהל ומתחיל לאהוב אותו בחזרה, כי הוא רוחש לך אהבה וחום והכנה. זה מה שה-העולם הזה 2539

אתה חושב שהוא אותו הדבר בכל הסרטים, יש לו מסיכה של אדם מנוסה, פילוסוף, מבין עניין, ששיחק בסיטוא-ציות והוא שחקן מעולה ומיקצועי. כאילו הבנתי את העניין. כשאני מנתח את זה, זה שלב של בגרות בעבודה. לא צריך להסביר, לא צריך להראות, יש אדם קיים שהפנים אמורות הכל. הוא חי את הסיפור.